

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 „ — „
Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Politika našich nepriateľov.

Tí páni, čo za dobré držia kresťanskú stranu ľudovú napádať, ačpráve sami sú katolícki kňazi, to hovoria o ľudovej strane, že v nej veľký je šovinismus.

Čo je teda ten šovinismus?

Šovinismus je národná prepýcha, ktorá zabúda na všetko, len nie na svoje národné ciele, ktorá národným cieľom svojim podrobuje všetko, lásku, spravodlivosť a napokon aj náboženstvo.

Nuž či kresťanská strana ľudová takáto bola v minulosti a či je takáto prítomne? Ľudová strana ohradzovala sa vždy proti šovinismu, kresťanskí politici jej nenávideli toto slovo, bo videli, že šovinismus zadržáva v sebe pohanstvo a sám vodca strany ľudovej verejne vyznával a v rečiach jeho doposiaľ vyznáva: «ja som v prvom rade katolík a len potom Maďar».

Toto je kresťanské stanovisko a toto je spolu aj stanovisko strany ľudovej.

«Chlieb náš vezdajší daj nám dnes!»

vej. Preto nachodí sa v programme ľudovej strany trinásť punkt, ktorým sľubuje, že oproti všetkým národnostiam chce byť úslužná a spravodlivá. Národnostné boje drží ľudová strana za tú najväčšiu pohromu pre krajinu, bo takéto boje občanov činia úplne nešťastlivými, zbúria od základu pokoj, ktorý potrebný je každej krajine a kresťanskú politiku činia celkom nemožnou.

Jestli teda v krajine tejto provodzovať sa bude národnostná politika, ľudovej politiky tu nebude viacej, bo šovinismus, národnostné nenávidenie, aj náboženstvo do pozadia odtisne, ba ešte aj toho je schopné, že ľudí od náboženstva celkom odtrhne. Ľudová strana preto nielen že nikdy nebola šovinistická stránka, lež šovinismus

ako hlavný prameň národnostného nenávidenia, sama čo najviac zapovrhovala, lebo ona bola presvedčená o tom, že národnostné to nenávidenie podmývalo by jej základy a účinkovanie jej činilo by celkom nemožným. Toto dobre vedieť

môže každý, čo zná účinkovanie ľudovej strany a čo sa s ním dakedy zaoberal.

Ľudová strana vždy na pravo i na ľavo len na to sa vynasnažovala, aby uspokojila národnostných prepriatcov, nech si prepriatosti tieto pochádzaly z bár akej strany. Ako strana kresťanská jejžto hlavnou povinnosťou je na tom pracovať aby zásady kresťanstva v politike do života uvedené boli, ináč konať ani nemohla. V tomto ľudová strana celkom srovnáva sa s kresťanskými stránkami politickými zahraničia. Stránky kresťanské v zahraničí tiež si za povinnosť pokladajú bojovať proti národnostným nenávideniam, bo takéto národnostné nenávidenie úplne zatmieva ducha a pobúrených ľudí neraz k tomu vedie, že od predkov sdedenú vieru svoju opúšťajú.

Vzdor tomu, že ľudová strana má takéto programy a že vodcovia jej vyznávajú takéto zásady, šovinismus vyhadzujú jej na oči jej nepriatelia, tí, čo sú sami tí najväčší šovinizisti, čo nezbednou nenávisťou búria proti každej inej národnosti, čo všetko vynakladajú na to v celej krajine, aby rozduchali plamene bratskej nelásky a nemožnou učinili svornosť medzi občanmi.

Prečo ale obviňujú ľudovú stranu zo šovinizmu? Preto, že ľudová strana v koalícii je s druhými politickými stránkami, ktoré bojujú za ústavu krajiny. Či teda ľudová strana nemá bojovať za ústavnú slobodu? Na čo je ale potom politická stránka, keď nenie ústavy, nenie v krajine práva a slobody? Alebo snáď to mala urobiť ľudová strana, že sa ku tým obráti, čo v krajine ústavu, právo a slobodu utláčajú? Aj to mohla urobiť, a vtedy by snáď v grácii stála u terajšej vlády, možno, že by ju kráľ za to aj bol pochválil, to jedno je ale isté, že by sa ľud celkom od nej odvrátil, bo ľud nepodporuje takú stranu, ktorá slobodu a práva opúšťa a klania sa takej vláde, čo starožitné práva a slobody nohami nehanebne šliape.

Keby však ľudová strana aj z koalície vystúpila, nepriatelia jej by ju ani vtedy neprijali na milosť, nenávideli by ju a hádzali by do nej blatom aj ďalej, bo oni jej hlavu potrebujú, oni ľudovú stranu chcú zničiť a spustošiť z povrchia zemskeho. Oni závidia ľudovej strane tých päť, alebo šesť volebných okresov, ktoré ona s veľkými fažkosťami a nesmiernymi obetami vytrhla

z rúk liberálov, ktorí už od mnohých rokov utiškali ľud.

Či teda ľudová strana to má urobiť, aby sa odtrhla od tých, čo oproti terajšej vláde bránia práva, slobodu a ústavu? Či sa od tých má odtrhnúť, čo krajinu uhorskú nechcejú popustiť ka-kejakým tulákom, čo všetko svoje pomárnili, ktorých už zo všelikud povyhadzovali a ktorí po uši zadlžení pomietajú sa bárs komu za nástroj? Vskutku ani nepozostáva iného, lebo treba bojovať za práva, za slobodu a za ústavu, alebo pripojil sa ku tým, čo práva, slobodu a ústavu utlačujú. Odtrhnúť sa teda má ľudová strana od koalície, má sa spojiť s tými, čo slobody a práva naše nohami šliapu? To ľudová strana nikdy neurobi! A presvedčení sme o tom, keby to urobila nevyhla by pomstve ľudu, bo by sa ľud na každý pád v tom okamžení odvrátil od ľudovej strany, ako spojila sa s tými, čo krajine odobrili ústavu a jej slobody. Ľudová strana chce účinkovať na poli kresťanskej politiky; aby ale politiku mohla robiť, ku tomu potrebné sú: právo, sloboda a ústava. Ponevác nám ale prítomne odobrili naše práva, slobody a našu ústavu, bojovať treba proti tým, čo nám to odobrili, sami o sebe sme ale k tomu nenie dostatoční, bojujeme teda za slobodu spolu s druhými a preto je potrebná koalícia.

Čo však povedať o nepriateľoch našich? Politika kresťanská je týmto veľmi pobočná vec a veľmi pobočná vec je im aj sloboda vlasti, pred nimi je všetko na svete národnostná otázka, z ktorej prirodzeným spôsobom vyrastá národnostná nenávisť a boj o život a smrť medzi obyvateľstvom rozličného jazyka v Uhorsku.

Kresťanská politika im zaiste neleží na srdci, bo by ináč nenapádali s tak neslýchanou besnotou kresťanských politikov, ako to deň po deň robia. Nad tým na príklad zastaviť sa musí každý zdravého rozumu človek, keď vidí, že napádajú praeláta Jána Molnara, dr. Csernocha, alebo že napádajú grófov Zichy-ovcov, kdežto z druhej strany Gajári, o ňomž celý svet vie, že je freimaurer, ktorý vždy urputným protivníkom bol každej kresťanskej politiky, ktorý dnes síce nenie židom, predsa však vždy len záujmy svojich predkov zastáva, ktorý bol krajinským vyslancom ľudu slovenskeho, ktorý však za okres svoj ani krížom slamy nepreložil, predsa ale a vzdor všetkému tomuto tento je hodný jejich milosti, tí ale, &c.

za ľud kresťanský tolké obete donášali a za politiku kresťanskú nevýslovne mnoho trpeli, nenie sú jej hodni.

A či to nedokazuje najjasnejšie, že jejich cieľom nenie kresťanská politika, keď vidíme, že k tábora jejich pripojujú sa ľudia, čo nikdy nechceli podporovať politiku kresťanskú? Veď to nikto nemôže povedať, že na príklad Hodža, ktorý spoločne so Skyčákom vydal manifest, bude dakedy chcel kresťanskú politiku. V zásadách a v politike Hodžovej nenie ani len zrniečka kresťanstva. Taká stránka, v ktorej hlavný sverep zastáva Hodža, nikdy nemôže byť kresťanská.

Aký koniec však vezme jejich politika? Jestli sa im tá jejich politika podarí, vtedy zúriť budú v celej krajine boj a vojna medzi Maďarmi, Slováckmi, Nemcami a Rumunmi. Vtedy nikto nebude dbať o politiku kresťanskej ľudovej strany; vtedy to bude u nás ako je teraz v Čechách a na Morave; tam nikto ani nespomína kresťanskú politiku; tam vídať len národnostné zápasy; ani nikde občania jeden oproti druhému nenie sú naplnení toľkou nenávisťou, ako v týchto krajinách, lebo v zápasoch národnostných chladne a vyhása v srdciach ľudu i samé náboženstvo. Smutná je to ovšem vec, ale pravdivá, v zápasoch národnostných vymiera v srdciach ľudských aj láska k blížnemu a to i medzi kňazmi. V Čechách nemeckí bohoslovci a českí bohoslovci nechcejú spolu bývať pod jednou strechou a od tých čias, čo tieto boje zúria len z príčiny tých neblahých národnostných zápasov, celé húfy ľudu vystúpilo z lonu katolíckej cirkve. Sem vedie politika našich nepriateľov, jestli sa im ona pošastí.

Jestli sa im ona ale nepošastí, vtedy uvalili ľud náš ešte do väčšieho nešťastia!

Politický Kalendár.

Na celom svete nevydávajú snád v žiadnom meste toľko kalendárov ako v Budapešti. Medzi tymito kalendármi su niektoré veľmi poučného a mravného obsahu, najviacej ich nestojí ale ani toľko, čo ten papier, na ktorom sú vytlačené. Medzi tými najhoršími kalendármi na najposlednejšom mieste stojí ale bezpochyby ten, ktorý tieto dni akýsi starý honvéd vydal.

Ten starý honvéd, čo tento kalendár mal napísať, pravda nikdy nebol na svete a meno honvéda vzal si len ten škribrel, čo ho za dobrý groš musel napísať. Veď ale každý kalendár má volajaký cieľ. Aj ten honvédov kalendár musí teda volajaký cieľ mať a tento označený je

už v jeho mene. Volá sa on totiž: «Politický Kalendár alebo krátke vysvetlenie toho, prečo sa opraty krajiny zamotaly». Shotovený je tento kalendár v tlačiarňi «Pallas» a tlačový úrad ministerpredsedníctva dal zneho 62.000 exemplárov rozposlať po celej krajine.

Z tohoto vidno, čo za cieľ má tento kalendár. Má on prispieť k tomu, aby kríza rozriešená bola a aby bol zavedený poriadok v krajine. Ku všetkému tomuto nenie teda za potreby ani parlamentu, ani dlhého vyjednávania s rozličnými politickými stránkami, aj to bude od teraz zbytočné, aby naši ministri jednostajne cestovali do Viedne. Všetko toto urobí ten kalendár, čo napísal ten starý honvéd, ktorého tieto dni — ako hovoria — z kadialsi z Maramarošu preložili do hlavného mesta, bárs je ešte veľmi mladý. Osvietený pán Jozef Vészi (Weiss) je tiež práve tieto dni vymenovaný za skutočného ministeriálneho radcu, zaiste pre tie zásluhy, ktoré si pri skladaní tohoto kalendára vyrobil.

Ponevác tento zázračný kalendár v slovenskej reči doposiaľ nenie k dostaniu, aby ľudia vedeli čo v ňom stojí a aby sa aj o tom poučili, akými krásnymi cestami kráčajú naše smerodajné kruhy ku zavedeniu poriadku v krajine uvedieme tu v krátkosti jedno-druhé.

«Čo je to tá koalícia? — pýta sa tento kalendár a dáva hneď na jeho otázku nasledujúcu odpoveď:

«Keď Andrassy a ostatní grófi nedopustili, aby gróf Štefan Tisza v parlamente malý poriadok urobil, povedal kráľ toto: «To ja nedovolím, aby z parlamentu krému robili... Preto rozkazujem, aby si ľud môj druhých a poriadnych ablegátov vyvolil».

«Pri voľbách rozumie sa držali títo páni spolu a ľud za blázna a ľud si zas len ich vyvolil — miesto dojenej kozy, prašivého psa.»

«Takto prišiel ex-lex. Čo je to? Netreba žiadnej dane platíť. Príde ale čas, keď naraz veľmi mnoho porcie bude treba platíť, a potom príde exekútor, páni ale len na to rátajú. Bo tí páni aj teraz platia porcie alebo si peniaze ukladajú do špárkassi, aby im trochu úrokov doniesli. Chudobný človek nle nemá nikdy zbytočných peňazí. vydal svojich niekoľko halierov na iné a to už aj slepý nahliadne, že keď mu príde porcie platíť na dva-tri roky, nebude môcť platíť.»

«Potom rozumie sa začnú sa licitácie a advokáti koalície a židia kúpiť môžu dom a grunt chudobného človeka od poly zadarmo.»

«Tí advokáti, notári a židia preto držia veľú všetečnosť s opozíciou, bo sa nazdávajú, že takto vyhnat môžu chudobného človeka z jeho chalupy.»

Ministerpredsedu Fejérváryho, akožto svojho pána, ten chýrny kalendár takto opisuje:

«A dobrý starý Fejérváry, ktorý za vlast svoju v 17 bitkách hľadel smrti do očí, ktorému nepriateľ trikrát zastrelil pod telom koňa a ktorého štyri nepriateľské guľky trafily.» (Dve mu ešte posiaľ trčia v tele),

Toto sme len na ukážku uviedli z toho chýrneho kalendára. Učí nás on dvojakej veci, Za jedno tomu, že to s tymi smerodajnými kruhami veľmi zle musí stáť, keď

sa už na vydávanie kalendárov dali; za druhé vidíme ale, že tí, čo prítomne moc majú v rukách, nešajú ničoho, búria ľud proti kňazom, proti aristokracii a proti triedam zámožným, len aby sa na vláde udržať mohli. Aj toto len k tomu má povzbudzovať ľudákov, aby ako oceľ pevne spolu držali a od zástavy ľudovej nedali sa odstrašiť ani hrozbami, ani zviest sprostými figlami.

Uhorskí vystahovalci na obranu vlasti.

Zo Spojených Štátov Ameriky došli zprávy o veľkom pohybe, ktorý tam na million žijúci vystahovalci Uhorska ku podpore našich bojov za konštitúciu a slobodu vlasti zariadili. Všetci v Amerike žijúci vystahovalci z Uhorska spojili sa vskutku v jednom ohromnom spolku pod menom «Amerikánsko-uhorská jednota». Pred sriadujúcim sa valným shromaždením vydržovali sa pravda vo všetkých mestách a po miestach, kde sa vystahovalci z Uhorska zdržujú, početné porady. Valné shromaždenie bolo konečne v *Clevelande* dňa 27. februára vydržované, o ktorom podávame nasledujúcu zprávu:

Zo všetkých sedem rozličných štátov amerikánskej Unie od Chicago až po New-York, hrnuly sa deputácie rozličných kolónií dňa 27. februára od samého rána až do večera do *Clevelandu*. Deputácie ozdobené byly kokárdami v farbách Uhorska. Obyvateľstvo totohto hroziťanskeho mesta s pravým úžasom obdivovalo oduševnenie vystahovalcov, ktorých počet v každom okamžení vždy viac a viac zrástal. Valné shromaždenie odbavovalo sa v jednej obrovskej sieni, ktorá bola celkom preplnená. Valné shromaždenie otvoril jeden vystahovalec z Uhorska menom Elemér Kohányi, ktorý v zápalitej reči poukázal na to, že ažpráve vystahovalci na čas opustili vlasť svoju, predsa s telom i s dušou prináležia ku nej.

«Nehovorím mnoho — pravil rečník — keď tvrdím, že osud vlasti našej prítomne vložený je v naše ruky. Jedon million neodvislých, slobodných, statočných Uhrov oduševneného srdca, ktorí svoj majetok, svoje srdce, svoj rozum a ramená svoje hotoví sú obetovať za slobodu Uhorska, zázraky môže vykonávať.»

Po voľbe úradníctva valného shromaždenia a po oznámení zastupiteľstva deputácií zo stá a stá rozličných kolónií držal veľkú reč katolícky farár z *Meekesportu Koloman Kovács*, v ktorej ostro napádal rakúsku politiku. Reč svoju zakončil s tým, že poukázal na to, ak veľmi je potrebné, aby sa všetci uhorskí vystahovalci spojili v Jednotu pod názvom: Hungarian Amerikan Confederation. «Budme jednej mysle — pravil — a prisahajme, že túto jednotu upevníme a že keby tak muselo byť, všetci sa sobereme k obrane našej vlasti, tak nám Pán Boh pomáha!»

— Prisaháme! Všetci pôjdeme! — ozvalo sa z tisíc úst a prejavovaniu oduševnenosti nebolo konca-kraja. Keď sa shromaždenie utišilo, predložil farár *Kovács* nasledujúcu *resolúciu*, ktorá v nevýslovnej radosti výkrikami prijatá bola jednohlasne:

«Dňa 27. februára roku 1906. vydržované monstre-shromaždeni zo všetkých krajov Ameriky v meste *Cleveland* štátu Ohio zošlých sa Uhrov vynieslo uzavretie, v Amerike žijúcich Uhrov v amerikánsko-uhorskej jednote (Hungarian Amerikan Confederation) spojiť v jednu spoločnosť a amerikánsko-uhorskú jednotu konštituovať so sídelným mestom *Cleveland-O*.

Takto sriadená amerikánsko-uhorská jednota vyvolí si *stočlenový výbor* a tento bude riadiť *výkonný výbor*, pozostávajúci so 14 členov. Výkonný výbor je splnomocnený, stočlenový výbor, s pritiahnutím všetkých duchovných, cirkevných obcí, družstiev, spolkov, redakcií a iných významných faktorov po celom území Spojených Štátov doplniť.

Podávame túto zprávu o počínaní našich bratov za obranu vlasti k povzbudeniu ľudákov. K obrane konštitúcie našej drahej vlasti netreba nám doma nových spolkov zakladať. Tu máme našu kresťanskú ľudovú stranu. Pod zástavou tejto sa shromažďujme. Ľudová strana kresťanská vždy len za pravú a spravедlivú vec bojovala. Pravda a spravедlivosť musia zvíťaziť. Do posledného chlapa držíme sa teda ľudovej strany kresťanskej!

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našké knihy a časopisy!!

O prievidských bankách.

Cieľom pozdvihnutia našich hospodárov založili sme si v *Prievidzi* gazdovskú banku. Sotva sa to stalo, sbehla sa hneď druhá spoločnosť, a síce: *Singer, Freiberg, Gömör, Skyčák*, atď., teda sami židia a títo si založili tak zvanú «Ľudovú Banku». Z tohoto vidno, k čomu sa pekné meno «Ľudák» môže upotrebiť, keď je treba. Že sú ale zakladatelia tej «Ľudovej Banky» nenie žiadni «Ľudáci», to u nás každý vie. To však ale sotva bude vedieť, ako táto takrečóna «Ľudová Banka» vyzerá a preto o tejto «Banke» ideme v krátkosti jedno-druhé napisať.

Aby sa výšpomenutým zakladateľom tá «Ľudová Banka» lepšie podarila, vzali medzi seba istého *Imricha Schmidu*, buchhaltera zo starej špárkassi. Tento sa kdesi v *Máramarósi* učil, ako sa majú špárkasse viesť. Túto jeho múdrosť chcel on najprv v starej špárkasse prevádzať, tam ale na to prišli, že by to bolo na škodu tak ústavu, ako obecnstva a preto plány jeho neprijali. *Schmid* pristúpil ku novej židovskej banke a prevádza prítomne tam svoju múdrosť, tak ako voľakedy v *Máramarósi*, kde tak hrozne gazdovali, že konečne vláda musela zakročiť a banku rozprášiť, aby zachránene bolo, čo sa ešte zachrániť dalo.

Prievidzská «Ludová Banka» pri utvorení jej vydala tak krásny program, že sa nad ním ľudom skoro srdcia pukaly od radosti. Hovorilo sa v tomto programme, že sa budú požičky dávať na lacné úroky, že sa budú drahé požičky vymieňať, a že vôbec ľud priúčať bude sa ku sporivosti a šanoblivosti. Nazdávali sme sa, že ľud náš celkom vyslobodený bude z rúk nesvedomitých úžerníkov. Čo sa ale stalo! Táto tak zvaná «Ludová Banka» utvorila pre obecnosť také peklo, v ktorom by sa každý poriadny dlžník i s celým jeho majetkom prepadnúť mohol. Aby sme toto dokázali, predložíme daktoré paragrafy zo štatút tohoto spolku, upozorňujeme ale spolu každého občana, ktorý by si tam požičal chcel peniaze, aby si dal dobrý pozor, kým nebude neskoro.

V «Ludovej Banke» tejto založený je aj jeden mimoriadny spoiok pod menom: «Prievidzskej Ludovej Banky dlžníkov podporujúci spolok». Stanovy tohoto spolku sú už poslané na ministerium k potvrdeniu. Ku poučeniu nášeho ľudu uverejňujeme tu z nich niekoľko paragrafov. Paragraf druhý zneje nasledovne:

«Cieľ spolku: napomáhať hmotné záujmy údov, čo s tým docieli, že na spoločnú odpovedlivosť údov opierajúcim sa úverom, garanciu dá u prievidzskej účastinárskej «Ludovej Banky» za náhodné dlžoby údov, skrze čo poľahčí a lacnejším učiniť pre nich zaopatrenie úveru».

Teda každý, čo si z tejto «Banky» peniaze požičia, stane sa údom tohoto spolku, s tým ale prijal na seba zodpovednosť za všetkých dlžníkov. Teda na príklad:

Jano Varga, majetný gazda, si požičal v tejto prievidzskej «Ludovej Banke» 1000 zl. Z týchto 1000 zl. vyplatil 900 zl. Pri tom však ešte vždy je zaviazaný na celých 1000 zl. Lebo na príklad: Römer a Kispál, gazdovia, dlžní sú tejto «Banke» 5000 zl. Jestli by však táto Banka u Römera u Kispála tých 5000 zl. s inkassovať nemohla, s inkassuje ich na Jánovi Varga, lebo keď vstúpil do tohoto spolku, s tým aj za dlžobu Römerovu a Kispálovu spoločne dobre stál. Z tohoto môže sa každý ľahko presvedčiť, ako sa údovia tohoto spolku jeden druhého podporujú. Ďalší paragraf štatút tohoto spolku zas o tom hovorí, čo musí Jano Varga za to platiť, že kamarátov jeho slobodno mu takto napomáhať.

Dotyčno tohoto zneje 5. §. štatút doslovne, nasledovne:

«Vstúpiť do spolku hockedy možno, ale aby každý prijatý úd za takéhoto bol držaný, tak povinný je vziať na seba — prímerne veľkosti napred určeného úveru — obecnú garanciu všetkým úver zastupiteľným spolkom v oči prievidzskej účast. «Ludovej Banky» za zaviazanosť od dňa vstúpenia platiacej, a musí podpísať o tomto osvedčenie. Ďalej povinný je každý úd pri vstúpení jemu dovoleného úveru 1 percent pod menom zápisné, na poisťujúcu základinu do pokladnice prievidzskej účast. «Ludovej Banky» vplatiť, a len po tomto má právo držať nároky na úver».

Ľahkovernému podporovateľovi údov spolku ešte pevnjšie sviažu ruky paragrafom 7-mym, ktorý od slova do slova nasledovne zneje:

«Mimo jedného percenta zápisného povinný je každý úd od požičanej summy cez celý čas, kým dlh svoj nevyrovná pol percenta pod názvom *garanciálny vplatok* platiť na poisťujúcu základinu spolku, ktoré vplatky aj k dlžobe pomernými úrokami v jednom čase, 28. januára, bývajú padné».

Ó ty chudák Jano Varga.

Keď si teda dakto z tej «Ludovej Banky» požičia peniaze na 7 percentov, dľa povýš uvedeného paragrafu 7-ho štatútov musí platiť 8 aj pol percenta.

Pošťastilo sa nám však ešte aj paragraf 9-ty týchto chýrnych štatútov do ruky dostať a tento zneje od slova do slova nasledovne:

«Ak daktorý, úver poživajúci úd neučiniť zadosť povinnosti svojej, tak požadovanie Ludovej Banky v prvom páde na jeho nepohnuteľnom majetku sa nahradí; ak by sa ale dlh s tým nevyrovnal, škoda z poisťujúcej základiny sa vynahradí. Jahnáhle sa poisťujúca základina takýmto spôsobom napadne: na žiadosť správy prievidzskej účast. Ludovej Banky, osloví sa každý jedon úd na dôhradné vplatky, poisteného úveru prímerne, a tak skrze tieto pomerné vplatky, poisťujúca základina doplní sa na pôvodnú veľkosť. Jak účastník úveru behom 15 dní nezodpovie svojej povinnosti, tak vytretý bude z radu spolkových údov».

Takto vyzerá tá chýrna prievidzská «Ludová Banka» (v pána Gregorovom dome) znútra. Za povinnosť sme si držali toto uverejniť, bo stanovy tohoto spolku s «Ludovou Bankou» spojeného predostrené sú včul k potvrdeniu. Odporúčame stanovy tieto zvlášte pánu viceispánovi, bo v jeho moci stojí potvrdenie jejich prekaziť, a takto ľud od veľkej škody zachrániť. *Pravdomluvnýj.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Politický prehľad.

Vážne veci udávajú sa v politike Uhorska. Pri rozpustení snemu 19. februára so všetkým právom očakávala celá krajina, že nové voľby vypísané budú v čase zákonom určenom. Hovorilo a písalo sa aj mnoho, že tomu vskutku tak bude. Dňa 15. marca z ministerskej porady prekvapila však vláda celú krajinu tým chýrom, že na vypísanie nových volieb a teda na svolanie nového snemu ani myslieť sa nedá, kým v krajine nebude panovať úplný pokoj. Nad týmto novým nariadením nezákonnej vlády každému človeku ozaj rozum postáť musí. Veď po všetkých stranách krajiny panuje pokoj. Nerušia ho len socialdemokrati, ktorým vláda dovoľuje shromaždenia vydržiať na všetkých stranách a nerušia ho zvlášte len ti, čo by na udržanie pokoja a poriadku v krajine

pozor dávať mali. lež ako to aj skutky dokazujú, nezákonnej vláde nejde veľmi o ten pokoj.

Rozpustenie výkonného výboru koalície.

Výkonný výbor koalície na nariadenie vlády, že sa v slanecké voľby v zákonom čase nevypíšu, odpovedal hneď zo svojho zasadnutia. Odpoveď táto nič nezákonného neobsahovala v sebe. Bolo to len odvolávanie sa na živé zákony krajinské a bol to spravodlivý protest proti nariadeniu, aké sa so zákonami krajinskými nesrovnáva. Na to hneď vydržovala sa ministerská porada a v tejto porade usavreté bolo rozpustenie výkonného výboru koalície. Toto uzavretie doručené bolo predsedovi výkonného výboru dňa 16. marca večer.

Rozpustenie toto ako také je ale tiež nezákonné, spolu ale je aj proti rozumu. Nezákonné je toto rozpustenie, bo kým je nádej, že sa voľby vypíšu a nový snem svolá, politické stránky majú právo sa schádzať a o politických otázkach pojednávať. Nádej však na vypísanie nových volieb musíme mať, bo sám kráľ snem s tým rozpustil, že nové voľby časom vypísané budú. Výkonný výbor koalície mal teda právo schádzať sa a radíť. Kto toto zakazuje alebo hatí, ten jedná proti zákonom. Rozpustenie toto je ale aj proti rozumu, teda hlúpe. Výkonný výbor koalície není spolok, nemá štatúty. Rozpustil sa teda nemôže. Jednotliví údovia výboru, gróf Andrassy, gróf Zicky, gróf Apponyi sa tiež nemôžu rozpustiť. Zdravým rozumom sa dačo takého ani myslieť nemôže. K tomu tiež údovia výboru môžu sa schádzať a radíť ako bárs kto iný. Kto ich v tom hatí, prehrešuje sa proti jejich osobnej slobode a toto je zase nezákonnosť. Toto nahliada celý svet a presvedčení sú o tom aj údovia výkonného výboru, ktorí za práva ľudu, za konštitúciu a slobodu vlasti len tak zmužile bojovať budú, ako keby ich neboli rozpustili.

Papež a kríza uhorská.

Falošné chýry, ako keby sa pápež do politických záležitostí Uhorska miešal vzdor osvedčeniam zo smerodajných miest nechcejú utíchnuť. Že všetky tieto chýry sú len bezzákladné a zlomyseľné výbuchy dajakého pobalamúteného rozumu, to vysvitá aj z osvedčenia vodcu ľudovej strany grófa Ferdinanda Zichyho, ktoré nasledovne zneje:

Na základe z Vatikánu obdržanej úplne hodnovernej zprávy, s najväčšou istotou môžem tvrdiť, že zo všetkého toho, čo sa o bárs akého spôsobu úradnom mienaní Svätého Otca do záležitostí uhorských v novinách písalo, ani slova není pravda.

Budapešť, 18. marca 1906.

Gróf *Ferdinand Zichy*.

Predstaveného stolice odohnali.

Czobor, viceispán stolice Hont, oznámil štátnemu tajomníkovi Ladislavovi Kaffka, že úradníci stoliční len v tom páde budú nasledovať nariadenia vlády, jestli vyme-

novaného főišpána odvolajú. Főišpán Szabó dostal následkom toho vakácie do 11. apríla a opustil Ipolyság. Zležitosti főišpána vedie viceispán Czobor. Neskodilo by aj ostatným főišpánom nezákonnej vlády baróna Gejzu Fejérváryho dať podobné vakácie. Stoličné právomocnosti by iste za nimi neplakaly.

Kruh «pokoja».

Takého kruhu ešte nebolo v krajine. Včul už teda istotne príde ten túžobne očakávaný pokoj krajinský. Kruh pokroku prestane a na jeho miesto založený bude kruh «pokoja». K tomuto cieľu na okružnej ceste Karolovej vyárendovali veľké stavenie. Budú v tom všeliaké miestnosti, ešte aj veľkolepý hostinec. Do tohoto kruhu prijatí budú všetci tí, čo sa prihlásia ku stránke «pokoja» Fejérváryho. Főišpáni keď prídu na audienciu k ministerpredsedovi, dostanú tu za lacné peniaze nocľah a napokon nesčíselné deputácie, ktoré po všetkých stranách krajiny najímajú a darmo vezú do Budapešti, keď dôveru vyslovily ministerpredsedovi a držia sa ako patrí v kruhu «pokoja» dostanú oldomáš. Ako ich potom doma privítajú, o to sa nemusia starať.

Stránka sedliacka.

Takejto politickej stránky ešte nemalo Uhorsko. Jestli ona do života uvedená bude, to je jedna z veľkých zásluh ministerpredsedu baróna Gejzu Fejérváryho. Socialdemokrati poľnorobotníckeho oboru pod vedením socialdemokrata Achima, bývalého krajinského vyslanca, držali veľké ľudové shromaždenie v Békés Čabe. Na tomto ľudovom shromaždení bolo ich vraj do sedem tisíc prítomných. Uzavreli teda, že utvoria socialistickú sedliacku stránku, ktorá bude celkom neodvislá, teda nikomu nebude slúžiť. Krajinským vyslancom sa nedovoli účtovné reči skladať pred pokojným a trizvym ľudom. Červení socialdemokrati však bárs akého oboru vydržiaujú ustavične ľudové shromaždenia a vynášajú aj rezolúcie. Ako keby táto črieda bez Boha a vlasti v stave bola brániť trón a krajinu. Nebezpečno je však pohrávať sa s ohňom, lebo to môže mať smutné následky pre našu vieru a vlasť.

Múdrosti luteránskeho «Týždenníka».

Pred niekoľkými dňami doniesly jednotlivé noviny židovské tie falošné chýry, že pápežský nuncius vo Viedni citovať dal k sebe pápežského praeláta a bývalého vyslanca ľudovej strany Jána Molnára. Luteránsky «Týždenník» túto falošnú zprávu tiež uverejnil, lež doložil ku tomu, že nuncius pri tejto príležitosti Molnára na rozkaz pápeža vyhrešil. Molnár falošné chýry židovských novin bezodkladne dementoval, to jest za lživé vyhlásil. Každé statočné noviny, keď uverejnia takýto chýr, spomenú aj to, že je zo smerodajného miesta za nepravdivý vyhlásený Luteránsky «Týždenník» uverejnil tie falošné chýry, ale nielen že nepodotknul že sú oni falošné, lež svevoľne doložil k tomu ešte aj to, že pápež čo všeličo odkázal Jánovi Molnárovi. Pravda Hodža ako luterán povolany je k

tomu, aby vedel čo rímský pápež odkazuje hodnostárom katolickej cirkve. V druhom chýre zase hovorí Hodža, že ľudová strana na čo všetko chcela naviesť pápeža. My na toto len to odpovedáme, že nenie dosť voľačo tvrdiť, lež to treba aj dokázať. Toto však od Hodžu nedá sa očakávať. Nedávno tiež napísal, že ľudová strana len Maďarom chce dať volebné právo. Takýto nezmysel ozaj už ani sám Hodža neuverí. Prečo však jednosajne uverejňuje také bláznivosti? To len on môže vedieť. Nachodia sa ľudia, ktorých jediné remeslo cez celý život je pomlúvanie. Týchto priam tak nemožno vyliečiť, ako takých nesťastníkov, čo majú belmo na očiach.

Rozpisuje sa ďalej luteránsky «Týždenník»: *Pápež proti néppártistom*, toto sa len z Hodžovej hlavy mohlo okotíť. Keby to bol Hodža napísal, že zemetrasenia, aké nedávno navštívili daktoré kraje Uhorska zapríčinila ľudová strana, to by mu svet skorej uveril ako to, že je pápež proti ľudovej strane. Pápež ľudovú stranu doposiaľ mnohonosobne vyznačil stále a pri každej príležitosti. Včul však práve z luteránskej strany musí vyjsť na svetlo to veľké tajomstvo, že je pápež proti ľudovej strane. To veru aj luteránski predplatitelia Hodžovi sotva uveria. Na druhom mieste zas píše Hodža: «Pápež vsutku nemá sa čo miešať do uhorskej politiky». To by mu však zaiste dobre padlo, keby sa pápež vsutku pomiešal do tej politiky uhorskej a keby ľudovú stranu rozprášil, alebo zakázal. Aj to píše ďalej: «Náboženstvo nepatrí do politiky». Tento človek a jeho švagrovia v Skalici s takýmito zásadami chcjú založiť slovenskú ľudovú stranu! Chcjú mať teda takú stránku, ktorá nenie kresťanská. Ľudová strana od prvého dňa jej jestvovania všade, pred každým a pri každej príležitosti s úplným dôrazom ohlasovala a ohlasuje, že náboženstvo nenie privátna vec, že náboženstvo a zásady náboženské platne treba voviesť do života súkromného, do života verejného a štátneho. Pobalamútený Hodža tie zásady, ktoré v novinách jeho jednotajne ohlasuje, vypožičal si od svojich druhov červených totiž socialdemokratov.

Skyčák!

S týmto podpisom uverejnený bol úvodník z cudzého pera v poslednom čísle skalických novín a tvrdí sa v ňom, že volakto články svoje sám nepíše. O Skyčák, Skyčák, to je uz ozaj hrubá vec, keď voľačo takého a k tomu v úvodníku práve Skyčák napíše, kdežto celý svet vie, že tento dobrý človek, čo teraz úvodníky píše v žiadnej reči ani len jednej vety nevie správne napísať. My sme však nie tak ukrutní, žeby sme sa naň za to nahnevali, bo on o jestvovaní tohoto článku zaiste ani vedomosti nemá. Keby sme sa dozvedali, ľahko by sme prišli na to, že článok tento len ten napísal, ktorého meno sa tam jednotajne spomína a o kom tam doslovne stojí, že za predošlé články jeho málo platu dostával.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

B E S E D N I C A .

Obet' nemúdrej lásky rodiča.

(Pokračovanie.)

Posledná a nešťastná zkuška to! Po dakolkých dňoch v Barcelone som bol i s matkou. Láska matky ma zaslepila. Zanedbal som reholnicku pobožnosť, neužíval som tak často sviatostí, vďačne som videl okolo seba ľahkomyselných pajtášov, s ktorými abych sa mohol zabávať, matka mi dala väčšiu summu peňazí. Shodii som reholnicke rúcho, nechal som si narásť bajúzy, abych som sa tým lepšie mohol zabávať. Dakedy mi povstaly v srdci sväté myšlienky, a vtedy mi tak prichádzalo, jako by Karol s plačom hľadel na mňa. V spovedi veľkonočnej ale zamlčal som ťažké hriechy a tak svätokrádeže som páchal. Vďaka len chytrému môže človek celkom upadnúť. Navštevoval som kaviarne, kde sme sa zabávali. Život mi bol zunovaným. Ešte aj za cudzími peniazmi som mal chuť čahať, abych sa leň čím viac mohol zahávať. V kaviarni sme sa jednúc pri kartách povadili, ja som zaucho vylepil protivníkovi; druhý krát som 500 korún vyhral. Domov som blažene pospiechal, lenže ma ten obohraný pristavil, a bol by ma aj zabil, kebych mu nebol vrátil tú výhru. Inokedy som sa zas povadil a jedneho suseda som dokrvavil; zle by mi to bolo vypálilo, keby ma nebol zastal už po druhý krát môj dobrý priateľ, bratranec Karla, ktorý mu bol o mne písal, že ma veľmi rád má, aby na mňa pozor dal. Lenže jeho prímluva ma nezachránila od žalára, do ktorého som sa dostal. Pred tou krvavou bitkou som sa veľa zaberal s minulosťou svojou. Mama zbadala, že sa čosi deje vo vnútornosti mojej. Vytýkala mi môj ľahkomyselný život. Moje prismelé odpovede žiaľom naplnily jej srdce. Oči do krve vyplakané, tvár ale bledú jako stena mala. Cítil som svoju hriešnosť, že som zrušil prisahu a že som svätokrádežami obťažný. Jednúc som si skorej ľahol na odpočinok. Naraz vkročila do mojej izby sestra Lujza, rieknuce:

— Bratre, ja sa fa tak bojím teraz, a len preto som prišla, lebo ma mama poslala. Ty si celkom zmenený, bojime sa, že sa ti dačo stane, aj pri prijímaní si sa tak divne choval.

— Ale čo sa ti robí, — odpovedal som — ja som sa nezmenil, však aj mamin spovedník povedal, abych len doma zostal; v čom že som sa zmenil?

— Ja neviem, ale tak sa bojím.

Dakolkými dňami po tej bitke ráno celkom bez seba beží mama do mojej izby, rieknuce:

— Nie, nie, ja nedovolím... synu, pozor... četníci

idú... žalár... oh, beda... on nenie vinný... vždy bol dobým chlapcom.

— Mama, četníci majú pravdu; ja som spáchal ten zločin,

Četníci ma vytrhli z náručia matky a vliekli ma do žalára.

Tedy v žalári som. Reholník, klerik je v žalári následkom svojej ľahkomyselnosti... Svätokrádezník... Ah, či je ešte milosrdenstvo pre mňa? Nenie...

Od dávnejšieho času som cítil, že som chytený na pľúca. Táto choroba sa v žalári za tri dni celkom vyvinula. Hriešnym a chorým väzňom som bol. Oh, môj Bože, či ma ešte môže napraviť tvoje milosrdenstvo.

Otvárajú sa dvere. Vkročil do žalára ku mne bývalý predstavený môj v ústave.

— Oh, môj synu, — riekol — tedy tu, na tomto mieste ťa musím vidieť.

— Hej, drahý otče, a to z vlastnej viny svojej, — odpovedal som.

— Poznám, synu, celú tú prípadnosť, prechovávaj ale v srdci dôveru k Bohu; vyspovedaj sa mi dobre, ja ťa vyslobodím zo žalára na základe listín, ktoré pri sebe mám, navrátim ťa rodine a na základe plnomocenstva od všeobecného náčelníka rehole obsiahnutého, prijmem ťa zase medzi novákov, chceš-li.

— Pravda že chcem. Ako že sa poďakujem Bohu za jeho veľké milosrdenstvo nekonečné.

Snáď som sa ešte nikdy tak pobožne nespovedal, ako teraz na strožiaku žalára. Večer som bol už v náručí matky. Celá rodina oplývala radosťou. Lenže choroba sa vždy viac rozmáhala. Matka vždy bola veľmi smutná, plakala, vytýkala si, lebo videla, že ona je príčinou môjmu nešťastiu. Aby tú vinu napravila, každý deň pristupovala ku svätému prijímaniu. Ja som sa zo dňa na deň horšie cítil.

V meste Barcellone veľká vec sa chystala. Čakali ľudia príchod jedného veľmi svätého života človeka. Časopisy bez výnimky veľmi ho vychvaľovali. A kto to bol? Jeho rodostrom nebol výchyrný, jeho príchod nebol slávnostný. Bol on plodom sedliackej matky, čo roľník pracoval na roľach otca. Srdce jeho ale bolo kráľovské. Hospodín bol s ním. A Hospodín ho učinil prostriedkom svojej všemohúcnosti.

Veľmi milý, prostý, veselý, spokojný, múdry bol tento apoštol. Vzbudzuje duše, zaujímavý je celému svetu, a pritom je skromný.

Pomlúvali, upodozrievali, posmievali, zradzovali, prenasledovali ho; on ale preto miluje a nad všetkými prekážkami zvíťazí jeho láska nevyčerateľná.

Utláča svoje náruživosti, zapiera seba, a takto pospiecha ku svojmu cieľu. Jeho zbraňou je modlitba, politikou trpezlivosť, pomstou láska. Boh pokorných a svätých je s ním.

Všade ho obdivujú; mladíkov nové myšlienky oduševňujú a ho nasledujú všade, aj starci, aby sa s Bohom smierili. On miluje a žehná každého.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Dedič koruny v Dražďanoch. Z Viedne sdelujú, že dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand s koncom marca odcestuje do Dražďan, aby sasskému kráľovi navrátil návštevu, na ktorej tento bol vo Viedni v jaseňi min. roku. V sprievode arcikniežata cestujú: knieža Ernest Stahrenberg, gróf Eugen Czernin, barón Rummenskirch a plukovník Klopsch.

Sňatok španielskeho kráľa. Z Madridu oznamujú, že sňatok španielskeho kráľa Alfonsa s anglickou princeznou Battenbergskou bude sa odbyvať za veľkej slávnosti už v prvých dňoch júna alebo ešte prv. Pápež Plus X. po prestúpení princeznej Eny na katolícku vieru poslal sľubenici španielskeho kráľa drahocenné dary, medzi iným aj obraz Matky Božej, ktorý maľoval jeden chýrny španielsky umelec.

Dňa 15. marca bolo tomu 58 rokov, čo sa po krajine po prvý krát rozniesly heslá slobody. Pamiatku tohoto dňa slušným spôsobom zasvätili v hlavnom meste v prvom rade univerzitná mládež, potom ale aj rozličné spoločenské kruhy. Podobné slávnosti odbavovali sa po všetkých mestách v najväčšom poriadku. Dľa zpráv z horných strán došlých v *Baňskej Bystrici* na budovách vialy nacionálne zástavy a o 10. hodine v kapitulskom kostole bola slávnostná svätá omša. V *Lučenci* boli v kostoloch slávnostné služby božie. V *Nitre* vialy na domoch zástavy a v kostole piaristov bola sv. omša. V *Trnave* odbavovali slávnosť v dvorane mestského domu. V *Rimavskej Sobote* v kostoloch boli sv. omše a v školách slávnosti. V *Štiavnic* poslucháči baňskej a lesníckej akademie usporiadali veľkú slávnosť. V *Zvolene* boli v kostoloch sv. omše, večer faklový pochod a osvetlenie. V *Lučenci* mládež vyššieho gymnázia a reálky s obecnosťou šla ku pomníku honvédkemu, kde rečnili. Demonštrácia sa neudala. Vojsko bolo na pohotovosti. V *Rovnom* (pri Lednici. stol. trenč.) bola najprv sv. omša, potom šla mládež do školy, kde dekan Michal Szlanyinka povedal k dieťkam reč, v ktorej ich napomenul, aby poslúchali svojich rodičov a predstavených. Za tým učiteľ Ján Zsitvay napomínal rodičov, aby svoje dieťky povzbudzovali k učeniu.

Mimoriadne vymenovanie. Jozef Vészi (Weiss), pravá ruka ministerpredsedu vymenovaný je za skutočného ministeriálneho radcu.

Najdené mrtvoly. Z Trenčína oznamujú, že v chotári Dubnice behom krátkeho času našli na brehu Váhu dve ženské mrtvoly. Posledne našli mrtvolu jedného dievčaťa. Dievča bolo cele nahé, na hlave malo veľkú ranu a oči malo vyklaté. — Z Kežmarku oznamujú, že vlny rieky Poprad vyhodily na breh mrtvolu jednej dávno zosnulej ženskej. Zistené bolo, že najdená ženská je totožná s Annou Kučerovou, ktorá ešte v novembri minul. roku zmizla. Zavedené je vyšetrovanie, či sa ženská sama hodila do rieky alebo či ju zavraždili a potom hodili do vody.

Katastrofa na Dunaji. Pri obci Budafok v blízkosti hlavného mesta udala sa dňa 12. marca predpoludním úžasná katastrofa. Jeden čln, ktorý chodí medzi Budafokom a ostrovom Čepel, následkom rýchle povstávšieho víchra v prostred Dunaja sa prevrhnul a v ňom sediaci ľudia popadali do vody. Za nesťastie zodpovedný je prievozník Anton Ujcz. Prievozník smel previezť na svojom člne cez Dunaj len šesť dospelých ľudí, kdežto on vzal 19 osôb. Na čln vysadlo si aj dievča Maria Bergmann, ponevác ale nemala päť krajiarov za prevoz, len štyri, prievozník je odohnal a toto bolo jej šťastie, lebo by bola zahynula. Dľa vyšetovania obete katastrofy sú: 15-ročná Barbora Csicsman, 14-ročná Julianna Rumi, 14-ročná Barbora Volner, 16-ročná Alžbeta Haasz, 19-ročná Anna Letovics, 22-ročná Maria Stölczler, 16-ročná Ilona Hermann, 13-ročná Katarína Kurecz, 13-ročný Alexander Volner. Tito všetci boli z Budafoku. Krem toho zahynuli: 19-ročný Matej Wolf a 18-ročný Franc Schmiedt zo Šorokšáru, 21-ročný Karol Pruszka z Čepelu a konečne jeden neznámi zobrať. Proti prievozníkovi vedie sa vyšetovanie. Hovorí sa, že prievozník bol podnapitý, keď šiel s nimi cez Dunaj. Mrtvolý nemožno teraz vyloviť. Musia vyčkať, pokým voda nevyhodí na breh mrtvolý nešťastníkov.

Nový poriadok v kantínoch. Minister vojny Pitreich nariadil, že od teraz kantíny dajú do prenájmu len takým, čo ako strážmajstri najmenej 12 rokov slúžili aktívne v armáde a i zpomedi týchto má sa dať prednosť tým, ktorí sa stali neschopnými k vojenskej službe. Správa armády týmto nariadením chce podporovať poddôstojníkov armády a zabezpečiť budúcnosť vojakom, ktorí dlhšie konajú aktívnu službu. Následkom nariadenia tie kantíny, ktorých prenájom teraz vyprší, len tam nechali v rukách árendátorov, kde patriční zodpovedajú podmienkam obsaženým v nariadení.

Ukrutná matka. Zo Starej Bystrice sdeľujú, že obyvateľka z Riečnice Maria Banigar zahrdúsila svoje trojtýždňové nezákonné dieťa a potom ho pochovala. Súd ale nariadil prísne vyšetovanie a ukrutnú túto matku dal zatknúť.

Z Trenčína píšú, že v Pruskom tamojšia sporiteľňa utrpela v poslednom čase 35.000 korún ztraty, ktorú následkom uzavretia vyneseneho na mimoriadnom valnom shromaždení vynahradia z rezervnej základiny. Následkom veľkej ztraty direktora Leopolda Hübscha prepustili zo služby. Ďalšie jestvovanie sporiteľne nenie ohrozené, lebo rezervná základina činí 150.000 korún.

Oheň. Dňa 14. marca vypukol v Sopornyi požiar asi o 7. hodine večer, ktorý zničil 5 domov, v ktorých domoch aj povale byly celkom nakladené s krmou a s domácim náradím. Škoda obnáša asi na 6000 korún. — Najvremejšiu vďaku — tak píše ďalej dopisovateľ — vyslovujeme kópöšdským a pattanským ohňohasičom, ktorí ďalšie šírenie sa ohňa prekazili. Šoporňanskí ohňohasiči navzdor dobrému vycvičeniu bez vodcu sú celkom málo hodni, lebo každý z nich chce rozkazovať a nikto nechce poslúchať.

Otrávenie plynom. Z Ružomberku sdeľujú, že v jednej miestnosti tamojšej cellulosovej a papierovej fabriky, v ktorej pracovalo osemdesiat robotníkov, udalo sa veľké nešťastie. Pukla sa totiž jedna cieva a valiaci sa plyn usmrtil dvoch robotníkov; stav šiestich robotníkov je tiež povážlivý. Ostatných 72 robotníkov podarilo sa s veľkým namáhaním zachrániť od hroziaceho im nebezpečenstva smrti.

Obrovské nešťastie v bani. Z Paríža oznamujú, že správa baní v Courrieresi poslala do ministerstva verejných prác zprávu, dľa ktorej posavád stodevädiesiat mrtvol vyťahli z bane a že ešte 1060 robotníkov chýba. O zachránení týchto už nemôže byť reči a merníci mieňa zastaviť ochranné práce. Minulé dni 20 parížskych ohňohasičov sa spustilo do bane, kde ale už krem mrtvol iné nebolo vidieť. Rozčulenosť robotníkov sa zo dňa na deň stupňuje a zástupcovia robotníkov chcú proti správe po dať obžalobu, lebo v záujme bezpečnosti robotníkov neporobila správa potrebné poriadky. Zo všetkých strán sveta dochádzajú milodary pre familie nešťastných baníkov. V Courrieresi, v Dourgesi a v Ostricourte vypukol štrajk. Baníci žiadajú 15 percentové povýšenie mzdy. — Tie hrozné výjavy, ktoré sa udaly po katastrofe, len teraz sa dostaly pred verejnosť. Jeden z najhroznejších výjavov bol nasledovný: Jedon baník počas ochrannej práce päť svojich ešte živých súdruhov šťastlivo doniesol ku stroju a vyložil ich do koša. Medzi tým uzrel aj svojho syna, ktorý ležal blízko koša. Otec vystrel obe ruky, aby aj svojho syna vyložil do koša, keď odrazu z vrchu dali znak, že kôš vytiahnu na povrch zeme. Koš sa hneď začal dvíhať hore, na čo syn zúfale začal kričať o pomoc, ale už bolo neskoro. Nešťastný otec sa ešte raz chcel spustiť do bane, ale už nebolo možno. Syn odtedy zahynul a nešťastný otec zošalel. — Novšie oznamujú z Lensu, že nemeckí baníci pokračujú v ochrannej práci. Tieto dni predpoludním vyťahli viac mrtvol, z ktorých 22 poznali. Dovedna vyťahli dosavád okolo 300 mrtvol.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Chýry zo Spiša. V chotári obce Ulože našli dňa 1. marca jednu ženskú mrtvolu. Zaraz zaviedli vyžetrovanie, doteraz nezná, čo sa stalo s tou ženskou. — V meste Gölniczbánya bláznivé diabolské ostatné fašiangy aj ľudskú obeť vyžiadali, dňa 26. februára totiž istý Mojse Iszpasz, haviar, s jednou šramkou, ktorú odtrhol z jednej ohrady, tak uderil po hlave istého Jána Kiszelyiho, že ten zaraz mŕtvý klesol na zem. — V Krompachoch slúžka Mária Brzák svoje dieťa, ktoré na hriechny spôsob porodila, zaraz zamordovala. Bezbožnú mordársku matku odviekli do levočského žalára. Nezosmilniš! Nezabiješ!! — Opozícia znovu kandidovala v Levoči Michala Mariássyho a v Novej Vsi Günthera. — V Hunsdorfe predal Aladár Burgyán, bývalý ablegát okresu kežmarského. svoj majetok Ernestovi Bethlenfalvymu za 84 tisíc korún. — V Levoči sa dňa 7. febr. zastrelil tamojší kráľovský notár Desider Tasnády. — V Podolínci ten jarmok, ktorý mal byť dňa 12. apríla, bude sa vydržiavať 5. apríla.

Púť do Lurdu (Lourdes). Dňa 6. mája bež. roku pohne sa púť na chýrne miesto milostné do Lurdu vo Francúzsku. Smer cesty vedie cez mestá Einsiedeln—Paray le Monial—Lyon a Zürich. Pútna cesta trvá 14—15 dní. O programy treba sa obrátiť na farský úrad do Šaštína. (Sasvár, Nitram.)

V taký čas, ako na začiatku jara, hospodárske obecnstvo zaplavujú veľkým počtom a mnohosľubujúcimi, lichotiacimi a cifrovanými menami okrášlené kosové cenníky, plakáty a obežníky. Jedon obchod nad druhým lepšie licituje a vychvaľuje svoje kopy do nekonečna. To nie je zriedkavosť, že potom také obchody jedon druhý ohovárajú a práve tak aj ich výrobky, len aby s tým na svoj mlyn vodu narazili. Kto túto okolnosť len trochu pozoruje, hneď zbadá vyčnievajúce koňské kopytá, že také závody dobrosrdečnosť gazdovskeho obecnstva chcú na svoj prospech obrátiť. Toto je najnovší, pohodlnejší spôsob ku využitiu kopy kupujúceho obecnstva, ako «vigéci» pustošiacie kobitky, ktoré zákon zakázal. Varovanie sa teda je až veľmi svrchované na mieste! Aby ste takýmto využívajúcim a figliarskym obchodníkom na lep nesadli, odporúčam kopy kupujúceho obecnstvu, a práve tak aj obchod vedúcim pri potravných [spolkoch do pozornosti jednu výtečnú, na oceľovo-technickom poli zostavenú, so známku «generála Dewetta» z deľovej oceľe vyhotovenú kopy. Táto kopy vyhotovuje sa z deľovej oceľe a primiešaných spoličastok, čo je majetkom a tajnosťou fabriky, vo svojom obore nedostiziteľnej. Tieto kopy sú patentované a zákonom chránené, padelanie ich sa prisne tresce. Majiteľom patentu je obchod: *Pavel Sohr*, Szill (Somogy-megye), ktorý závod je jediný dorábateľ a rozposielateľ deľo-ocelových kôp «generála Dewetta», ktorý komukoľvek na požiadanie na tieto kopy potahujúce sa akékoľvek vysvetlenie za darmo pošle. Práve tak darmo pošle jedon obrázkový cenník, kto si ho na dopisnici požiadá. Tento chýrny závod a práve tak aj jeho vyprobované kopy odporúčame do pozornosti hospodárskemu obecnstvu, prv než by sa kde-inde pre kopy obrátilo. Bližšie vysvetlenie viď v ozname.

HOSPODÁRSTVO.

O potravných spolkoch kresťanských.

Nielen všeobecnej žiadosti zodpovedné, lež za najpotrebnejšie uznať sa musí organizovanie, alebo zakladanie kresťanských spolkov potravných. Kým v každej obci nenie založený potravný spolok kresťanský, nemožno očakávať, že sa obyvateľstvo kresťanské postaví na nohy, vyslobodí z rúk nesvedomitých úžerníkov a stane sa samostatným.

Kresťanská ľudová strana od počiatku jej jestvovania vždy si veľa dala záležať na tom, aby ľud kresťanský pozdvihnutý bol mravne a hmotne. K pozdvihnutiu ľudu však tak mravnému ako i hmotnému slúžia zvlášte kresťanské potravné spolky. Organizovaniu a zakladaniu takýchto spolkov venuje sa pochvalným a v každom ohľade príkladným spôsobom bývalý vyslanec kresťanskej ľudovej strany dr. *Karol Wildfeuer*, ktorý ako správca krajinských potravných spolkov kresťanských už doposiaľ veľké zásluhy má o zveladenie ľudu kresťanského.

Aby však obecnstvo kresťanské organizácii a vedeniu týchto spolkov tým ľahšie porozumelo, v krátkych otázkach a odpovediach uverejňuje stručné poučenie v prvom rade o právach a povinnostiach správy spolkovskej v nasledujúcom:

Otázka: Aké práva a povinnosti má správa oproti personálu spolku?

Odpoveď: 1. Personál najaf. 2. Určiť kauciu. 3. Na písme vydať nariadenie plnenia služby. 4. Dozorovanie na plnenie služby. 5. Určenie platu personálu. 6. Vyzdvihnutie a prepustenie zo služby.

Otázka: Či je dostatočné personál len slovom do služby prijať?

Odpoveď: Nenie dostatočné. Aspoň sklepníka treba do služby prijať s kontraktom.

Otázka: Ako môže správa tejto povinnosti zodpovedať, keď pozostáva zo samých roľníkov, ktorí sa nerozumejú napisaniu kontraktu?

Odpoveď: Stredisko vyhotoví dalo tlačené formuláre kontraktov ku prijatiu sklepníkov, k doplneniu tiež aj pravidiel, dľa ktorých sa má sklepníctvo viesť. K dostaniu sú po 4. halieroch pri doposlaní poštovej známky u strediska.

Otázka: Čo má ďalej robiť správa, keď si zaopatřila tlačené formuláre kontraktu?

Odpoveď: Prázdne miesto vo formuláre kontraktu má vyplniť, napísať naň deň, keď bol vystavený a podpísať má ho tak správa, ako aj prijatý sklepník s dvoma svedkami vo dvoch exemplároch; jeden exemplár dostane sklepník, druhý ale správa medzi úradnými listinami opatrne chráni.

Otázka: Čo je k tomu potrebné, aby kontrakt so sklepníkom uviazaný dobre bol spravený?

Odpoveď: Kontrakt je vtedy dobre spravený, keď v ňom povinnosti sklepníka do podrobnosti sú vypočítané a keď príležitostné nadužívanie, ktoré by sa v účinkovaní jeho udať mohly, obmedzené sú predbežnými ochrannými nariadeniami, tak že keby sa aj udaly, nemôžu byť spolku na škodu.

Otázka: Dá-li sa myslieť zo stránky sklepníka také nadužívanie, proti ktorému ani písaný kontrakt nemôže chrániť spolok?

Odpoveď: Áno, a to v tom páde, keď sklepník proti zákazu správy spolkovej u túlajúcich sa cestovateľoch obchodných, za doplatu na oldomáš objednáva tovar.

Otázka: Aké nebezpečenstvo je v tom, jestli správa trpí takúto neposlušnosť?

Odpoveď: Takéto jednanie sklepníka je preto nebezpečné, bo tým správe ľahko môže vykrútiť z ruky právo objednávanie tovaru a jestli je v porozumení s firmou čo tovar posielala, ľahko môže oskodiť, ba zničiť spolok prv, než by to správa spozorovala.

Otázka: Ako treba spolok pred spomenutým nebezpečenstvom obrániť?

Odpoveď: Stredisko dalo zhotoviť plakát s nasledujúcim nápisom: «Správa spolku len za tie objednávania tovaru prejíma zodpovednosť, ktoré opatrené sú s pravidelným podpisom firmy spolku a ktoré potvrdilo Stredisko Kresfanských Spolkov». Tento obrovskými literami vytlačенý ohlas, vyvesený musí byť na do očí padajúcom mieste sklepu tak, aby sa z tadiaľ odstrániť nemohol.

Otázka: Či je dosť len na to pozor dávať, aby spomenutý ohlas z miesta nebol pohnutý?

Odpoveď: Nenie dostatočné, lež obsažené v ňom nariadenia prísne treba zadržaf.

Otázka: Ako sa to stáva?

Odpoveď: Jestli príde taký tovar, ktorý správa ani neobjednávala, ani objednanie s podpisom firmy neopatrila a také ani kroz stredisko potvrdené nenie, prijatie takej zásielky treba odopref. Takú firmu, ktorá probuje pokračomky objednaný tovar odoslať, bárs by aj akokoľvek lichotivými listami snažila sa správu naviesť ku vymeneniu poslaného tovaru, treba odpraviť; jedným slovom s takými obchodnými zlodejmi neslobodno sa ani do reči pustiť.

Sklepníka ale, ponač proti zákazu pustil sa do pojednávania s vigecom, dľa — §. kontraktu peňažnou pokutou treba potrestať.

Otázka: Či krom sklepníka aj iný personál treba do služby vziať s písaným kontraktom?

Odpoveď: Privátni obchodníci (kupci) pomocníkov, pokladníčky (kassirky), sklepných sluhov obyčajne neprijímajú s písaným kontraktom, vynimajúc toho kontraktu, ktorý pri najímaní učňov pred obchodnou vrchnosťou treba napísať. Tohoto zvyku držať sa môže aj správa spolku. Sklepník ostatne dľa kontraktu zodpovedný je aj za škodu a chyby učňom zapríčinené. Jestli však správa buď z vlastného kruhu, buď z údov spolku vyvolí a usta-

noví si pokladníka, múdre urobí, keď s ním kontrakt spraví a k vernému šafáreniu so sverenými mu peniazmi spolku, k riadnemu vyplácaniu účtov a ku nahradeniu pri preskúmaní pokladnice príležitostne vznikajúcej škody zaviazá ho písmom.

Otázka: Akú kauciu treba určiť pri najímaní personálu spolku?

Odpoveď: To závisí od veľkosti tej škody, ktorú by najatý do služby v kruhu svojho účinkovania, keby sa neverného šafárenia dopustil, v tom čase, kým sa obyčajne preskúmanie pokladnice prevádza, spolku zapríčiniť mohol. Na príklad v spolkovom sklepe s obchodom 3000 korún, pri najatí stálej pokladníčky, predpokladajúc každých šesť mesiacov prevedené preskúmanie pokladnice v obyčaji je 2000—3000 korún kaucie žiadať.

(Pokračovanie nasleduje.)

Svätý Gabriel Archanjel.

Svätý Gabriel Archanjel bol ten posol nebeský, ktorého Boh na tento svet poslal v tej najvážnejšej záležitosti, aby totiž pokoleniu ľudskému zvestoval tajomstvo vtelenia Krista Pána. Posol tento nebeský poslaný bol po prvé na tento svet ku prorokovi Danielovi. Za oného času totiž, ako svätý muž tento ponorený bol jednúc v hlbokých modlitbách, zjavil sa mu svätý Gabriel archanjel a zvestoval mu príchod zasľúbeného a túžebne očakávaného Messiaša. Božský posol tento svätému prorokovi zvestoval však nielen ten čas, keď slúbený a očakávaný Messiaš príde, lež spolu aj všetko to, čo sa s ním stane a aká budúcnosť očakáva národ židovský a jedinku svätýňu jeho chrám jeruzalemský.

Po druhé poslal Boh svätého Gabriela Archanjela na tento svet ku kňazovi Zachariášovi, ktorý stal sa otcom svätého Jána Krstiteľa. Ako totiž Zachariáš donášal Bohu v chráme obetu večernú, na pravom boku oltára zjavil sa svätý Gabriel Archanjel a pravil ku nemu: «Neboj sa Zachariášu, lebo modlitba tvoja vyslyšaná je a Alžbeta manželka tvoja porodí ti syna a budeš ho menovať Jánom. Plesaj a radovať sa budeš a mnohí tešia sa jeho narodeniu, bo on veľký bude pred Pánom, vína a omamujúceho nápoja požívať nebude a naplnený bude Duchom svätým a mnohých z Izraela obráti k Bohu a Pánu jejich, bude on predchádzať v duchu a so silou Eliáša, aby obrátil srdcia otcov k synu jejich a neveriacich ku múdrosti spravodlivých, aby dokonalý ľud pripravil Pánu». (Luk. 1, 13.) Takto znely slová svätého Gabriela Archanjela pri jeho druhom zjavení, ktorými zvestoval, kto má byť predchodcom pravého Messiaša.

Po tretie poslal Boh svätého Gabriela Archanjela na tento svet do mesta Nazaréto ku blahoslavenej Panne Marii a posolstvo toto bolo to najvážnejšie a najradostnejšie. Pri zjavení svojom blahoslavenú Pannu pozdravil tymito slovami: «Zdravas milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si ty medzi ženami». Ako ale zbadal, že Maria pozastavila sa nad tymito slovami, pravil ďalej ku nej: «Neboj sa Maria, bo si milosť nalezla u Boha, hľa počesť

v živote tvojom a porodiš syna a dáš mu meno Ježiš a on veľikým bude a nazvaný bude synom Všemohúceho a Pán Boh dá mu trón kráľovský otca jeho Dávida a panovať bude v dome Jakubovom na veky a panovaniu jeho nebude konca». Najčistejšia Panna hotová bola síce vôľu Otca nebeského vo všetkom vyplniť, ponevác ale povážila to, že ona večnú čistotu slúbila a nevedela pochopiť, ako by sa stať mohla Matkou jednorodzeného Syna, svätý Gabriel vyložil jej toto tajomstvo s tým poistením, že Duch svätý zastieni ju a že u Boha nič nenie nemožného. Na poistenie toto svätá Panna privolenie svoje vyjavila tymito slovami: «Ejhľa dievka Pána, staniž sa mi podľa slova tvojho». Svätý Gabriel Archanjel zjavením svojim u najčistejšej Panny v meste Nazaréte zvestoval blízky príchod zaslúbeného a túžobne očakávaného Messiáša, vtelenie totiž jednorodzeného Syna božieho.

Ponevác svätý Gabriel Archanjel poverený bol tak veľavýznamným posolstvom, svätí otcovia z toho na to zatvárajú, že on najvítečnejším musí byť v rade duchov nebeských, bo keď pozemskí kráľovia pri veľavýznamných veciach nepotrebujú obecných, nizkeho stavu sluhov, lež čím väčšia je záležitosť, tým vyššieho hodnostára v nej vysielajú, tomu podobne aj Boh, ku zvestovaniu tej najväznejšej a najväčšej veci, ako je tajomstvo vtelenia, len najvítečnejšieho vyvolil medzi anjelmi. Preto písal svätý Bernát, že meno Gabriel úplne zodpovie tomu, čo tento svätý Archanjel previedol. Gabriel v reči židovskej totiž toľko znamená, ako: «sila Boha, alebo sila božia». On zvestoval Krista Pána, pravého Messiáša, ktorý je sila Boha, mocný Boh, ktorý božskú moc jeho zázračným spôsobom spojil s krehkosťou ľudskou. Ako teda svet so všetkým právom tešil sa posolstvu svätého Gabriela Archanjela, zarovnak sluší sa, aby sme mu aj my za túžobne očakávané posolstvo vrele vdaky vzdávali a spolu ho neustále prosili, aby od Boha vyprostredkoval nám tej milosti, žeby požehnanie toho tajomstva, ktoré on zvestoval, v celej plnosti stali sme sa účastnými.

Svätého Gabriela Archanjela poslal Boh hneď do Babilonu, hneď zas do Jeruzalema a konečne do Nazaréte a on pri každej príležitosti ochotne vyplnil vôľu božiu, chceme-li teda aj my v spoločnosti Archanjela Gabriela a iných svätých oslavovať niekdy Boha vo čecnosti, musíme vždy verne plniť vôľu božiu. Prorokovi Danielovi zjavil sa Archanjel ako on modlitby svoje vybavoval; Zachariášovi zjavil sa, keď donášal Bohu večernú obeť; napokon Panne Marii zjavil sa keď ona pohrúžená bola v hlbokéj modlitbe a rozjímalá o nebeských tajomstvách. Gabriel Archanjel pozdravil Pannu Mariu tymito slovami: «Zdravas milosti plná». Aj nám treba Matku božiu tymito slovami pozdravovať. Mnohí to činia, keď modlia sa svätý ruženec, mnohí zas keď pohliadnu na obraz Panny Marie. Toto ovšem činiť má každý kresťan a katolík, potrebné však, aby sme to z čistého srdca a s podľžnou úctou vybavovali. Gabriel Archanjel tymito slovami povzbudzoval Pannu Marlu: «Neboj sa, lebo si milosť našla u Boha». Z tohoto sa nám prichodí učiť, že sa nám ničoho netreba obávať, keď nachodíme sa v milosti božej. Jestli však my-

slíme, že sme kroz hriechy spáchané milosť božiu utratili, treba nám, nadovšetko v prítomnom čase svätého pôstu, snažiť sa skrze sviatosť pokánia nadobudnúť si ztratenú milosť božiu. V tomto zvláste na pomoci môže nám byť Panna Maria, ku ktorej preto často treba nám vzdychať. Z tejto príčiny napomína nás svätý Bernát: «Hľadajme milosť božiu, lež hľadajme ju kroz Mariu, bo čo ona hľadá, to aj najde. Ona ako milosti plná vždy vyprosi nám potrebných milosti; nám ale v živote našom a pre večnosť najpotrebnejšia je milosť božia».

DOPISY.

Nagy-Rippény.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom oblúbenom «Krestane».

S láskavým dovolením aj ja sa lapám pera, bo som k tomu ozaj prinútený. O našej obci môže to s dobrým svedomím povedať, že je to oboc jednostajného prekva-penia. Naši ľudáci točia sa jednostajne okolo slnka. Toto slnko je ale to chýrne slnko liberalizmu. V lúčach tohoto slnka sa oni veľmi radi opekajú. Ano, s boľastou musím to spomenúť, že Nagy-Rippény a okolie je oblúbené hniezdo liberalizmu. V tomto ale hlavní muftici úplnej a záhubnej moci sú židáci. O koalíciu u nás ani len reči byť nemôže. Pred hlavným paštékárom a cis. kr. úplnej moci kommissárom Ďurom Csillaghyom sa tu ľudia po zemi na kolenách vláčia a prosia o milosť.

Nasledujúca histórika je veľmi zábavná. Náš okresný notár je lahtikár bez politického presvedčenia. Neide mu o iné, len ako by si u slnka liberalizmu milosti mohol vymodlikať. Ako človeka ho ľutujeme, ako úradníka musíme ho však posúdiť. Výbor verejnej správy ho aj odsúdil. Aby sa z mláky výskriabať mohol, pýtal si sam penziu, ktorú mu aj dali. Na to ale vypukol absolutismus. Naši židáci, ktorí — ako známo — lásky ku vlasti nemajú a všade len na užerníctvo myslia, dôveru vyslovili notárikovi v klepci a chodia včul po dedinách a sbierajú podpisy na milostný prosbopis. Milostný prosbopis tento zneje na cis. a kraľ. úplného plnomocenstva kommissára vlády Ďura Csillaghyho. V tomto prosbopise nemilosrdne keľujú koalíciu, viceispáne obúšia na smrť a bez riadu a skladu vychvaľujú úplnú plnomocnosť a spravodlivosť cis. a kraľ. kommissára viady.

Je to ozaj do smiechu! Ti istí ľudia, čo predtým pokradomky pri každej príležitosti robili proti notárovi čo len mohli, podpisujú teraz jeho prosbopis o milosť. Aj podaktorí gazdovia podpísali túto chýrnu listinu bez toho, že by vedeli čo robia. Darma je, nachodí sa vždy dost

takých ľudí, čo sú hotoví aj vlastný svoj ortiel smrteľný podpísať, len aby si si kroz to získali priazeň židov.

Tu u nás v obci a po celom okolí panujú sami židia, tí ale len takého notára potrebujú, čo na všetko «dobro» povie. Náš notár je ale taký človek. Nedbá on o nič, nech len má svoj každodenný chlebiček. Čomu sa však z tohto učíme? Len tomu, že beda takému kraju, ľudu alebo krajine, kde sa ľud nevzdeláva, neučí, nečíta a nestará o seba a o blaho svojej vlasti. Tam nenasiteľné židovstvo orie na ľude a využítkuje «gojmov» ku svojim cieľom. Toto panstvo ale nemôže dlho trvať a my máme nádej, že slnko pravdy svetu onedlho zasvieti. Neopúšťaj nás preto milosť božia! Modlime sa a pracujme!

Matej Známý.

***

Z Podolia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Krestane».

Berem pero do ruky, aby som oznámil spolubratom našim, čo sa deje u nás. Veľmi by som sa tomu tešil, keby aj v iných obciach mali také pekne spolky, ako sú u nás. Máme u nás kresťanský spolok potravný, ktorý veľmi osožne účinkuje a pekne sa vyvíja. Máme spolok gazdovský a v tomto je sila všeliakých strojov hospodárskych, ktorých počet z roka na rok rastie. Máme aj úverkový spolok a tento tiež veľmi pekne účinkuje. Nad to máme ale ešte aj mládenecký spolok a tento má veľmi peknú budovu, takrečené kassino. V tomto peknom spolku schádzame sa do týždňa jedonkrát, našim mládencom sa tu udeľuje vynačovanie, my starší ale čítame knihy, časopisy a medzi tymito aj nášho milého «Krestana». Všetky tieto spolky spravuje a riadi nám veľazaslúžený náš pán farár. Nech ho Boh udržuje v dobrom zdraví a dá mu dlhého života.

Ku koncu len tú žiadosť vyslovujem, aby v každej obci kresťania tak verne pridržali sa našej kresťanskej ľudovej strany, ako sa to u nás robí a aby «Krestan» ako opravdový priateľ ľudu v žiadnej obci a v žiadnej rodine nechýboval.

J. P.

***

Veselé (Vigvár).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Krestane».

Naša viera kresťanská katolícka nás učí a nám prikazuje: «Miluj bližného svojho, ako seba samého». Žiaľbohu však, ale mnoho ráz sa to ináč koná, jako sa to na príklad aj u nás stalo.

Stalo sa totiž, že jedna chudobná žena s piatimi drobnými dieťkami od muža zanechaná, upedla do ťažkej nemoce, dve dobrosrdečné ženské si ale umienili, že z milodarov aspoň z čiastky uľahčia biedne postavenie tej nemocnej ženy a jej päť drobných dieťok, k čomu náš velebný pán farár ihneď prvý pristúpil a tie dve ženské

pochválil za jejich dobrý skutok a k ďalšiemu pokračovaniu ich povzbudzoval, a veru aj všade, kdekoľvek prišli, pekne ich prijali, uctili, pochválili a dľa možnosti podpory im udelili, ba ešte aj židia tešili sa tomu, že ich neobišli a keď ich poctili, udelili im tiež značnej podpory.

Nech Boh milostivý všetkým tým dobrosrdečným priateľom zaplatí a vynahradí všetko.

Nikde sa im to neprihodilo, čo na jednom mieste, kde taký človek, bárs je aj svetský dľa úradu svojho, nielen hlásať v škole, lež aj sám nasledovať by mal príkaz boží o láske k bližnému. Nielen že to neurobil, lež úbohé ženy, ktoré nie pre seba sbieraly almužnu, prijal s najväčším grobianstvom a skrze to veru veľmi zlý príklad dal kresťanstvu, všetkým občanom, nadovšetko ale útlej mládeži.

To už dávno počívam, že k nemu veru žobrák prísť nesmie, ale aj darmo ide. No nech mu tiež Bob nebeský zaplatí.

J. A., J. R.

Spisy redakcii zaslané.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 haliorov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 haliorov.

Starostlivosť našich gazdín slúži k dobrému rodine!

**Kathreiner
Kneipp sladová káva**

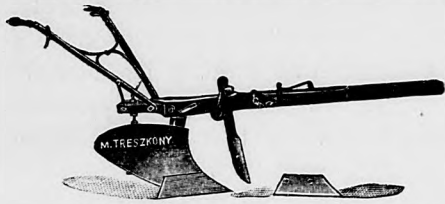
je tá jedinná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľúbežnú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnosťami vedomostí.

Pri veľkom úsporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

Pri kupovaní spomenut treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné baličky s ochrannou známkou «starára Kneipp»

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznánie hospodárske stroje

ako: mlátačky s ocelovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkové atď. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitce).

Ti páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento chýrny balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reumu, boľenie zubov a krížov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosť bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s poštovou dobierkou. K dostaniu u lekára **Franc Grosz-Nagy** v Debrecine 27. č. v **Buda-Király-u. 12.**; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine **hajduság mast na fuzy**, ktorú v najkratčom čase došiahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s poštovou dobierkou. 285

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do

25 zl. v zvyckí Kdostaniu u. 312 **Aloja Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každému darmo.

Grátis a franko

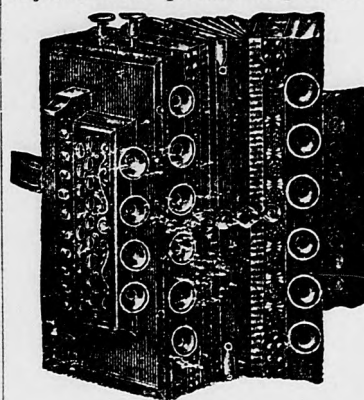
poslem komukolvek moj veľký cenník s vyšej než 1000 vyobrazením solidného hudobného tovaru každého druhu.

Hanns Konrad Erzgebirg doposielateľ hudobného tovaru **Brüx 1545. (Cechy).**

Husle pre žiakov bez sliachka za zl. 2.40, 2.75, 3.40, sliachky osobitne po 40, 50, 70 kr. Citary, harmoniky na sklade. Žiadné riziko, možno vymeniť, alebo peňaže zpiatky obráťat.

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojego cenníka, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobierkou moje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, aby ch o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirály perá nielen pre tikadia, lež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov. tri rady trub, mahagoni farbou politirované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, du-

plované mešky, mesadné chraničlá a držadlá, veľkosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deti po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dľa mojego cenníka. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české d'obry. čo prosím do povahy vziať. Žiadné riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaže zpiatky dos at. Rozposiela špočtovou dobierkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Cechy.)

Velký cenník s mnohým vyobrazením posielam sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Od 30 rokov

známe a chýrny

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v Malackách (prešporská stolica), sú vzácnym a lacným domácim liekom proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému, katarrhu zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boľeniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenici, bledačke a starým otvoreným ranám. Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže. stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek môže sa vyplatnením poštového kamkolvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa. Jediné zasielateľstvo u **J. FRIEDRICHÁ**, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať. — Vých z pod'akovani.

Vela ctený pan lekárnik prosím vas zašlite mi 4 (stýri) baliky vasich karpatských piluliek, trpel som na zapchavku, porad keď jich užívam, mam miernu stolicu a celkom sa lepšie cítim, prepustil som ich i mojemu priateľovi ten trpel na nechut-ku jedlu i na zalutkovy katar, aj ten hovorí, ze bez nich nemože byť, atak vam obidvaja vídačne žetame visokeho veku aby ste jeste moho nemocnyh mohol uzdravit, s uctou značim sa
V Ezdeviku dna 3/V. 1905. *Karol Kupecky* staviteľ.

Ctený Pan Friedrich lekárník v Malackách! Uctive prosim že by mi račili poslat jeden balik karpatských zdravotnych piluliek ktoré dobre účinkuju každému pre moju manželku, pan Boh jun to odplat prosim čim skor.
Ambrosfalva, 14 tého novembra 1905. *Michal Vída.*

Velactený Pane lekárník Friedrich v Prosim zašlite mi Malackách! Jeden batiček Vašeh karpatských zdravotnich piluliek pre moju manželku ktoré už jednu upotrebovala a po upotrebovaní prestalo její hlavy boľeni a její žaludok počal travit a trus z nej ľahko šiel. Teda v ás esé srdečné prosim za tržé zaslaný necti Vaní da Pan Boh milostivý ešte clouhí žiti na tomto svele aly síta ozcy k vani se utskajicim mohli pomahati.
V dolních Drškovcach 1 ho decembra 1905. *Antal Rédeky* zolník.

Blahorodý Pane! Pošlite mi zase obratom pošty jeden balíček karpatských zdravotnich piluliek chirečních čim zajrichleji. Necht ten milostivý Boh vas olhe roky zdržuje v dobem zdravi aby iste mohli pomahat nemocnym s vašimi vytečnymi pilulkami. Se srdečným pozdravom a hlbohu uctu značim sa vč
Vidznej odra 22 tého novembra 1905. *Stefan Sančík.*

Velactený Pane lekárník v Malackách! Prosim zašlite z vašich vibornich karpatských piluliek jeden balíček se 6 skatulkami na dobrohu ktoré mi od hlavy toleni a caluuka dobre účinkovaly. Zostavam se srdečným pizdravem.
Arva Erdök 26 tého decembra 1905. *Jan Chudoba.*

Vel'actený Pane Lekárnik! Prosim, pošlite mi tri baliky karpatské zdravotné pilulky za týcto 6-70 k. — Mnoho vdaky som Vám podľzen, za Vaše znamenite pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamav. Preto nech Vám Pan Boh dá zdravia, aby Ste mohli ešte mnohých spristiť od všljjakých nemocí. Srdečne Vas pozdravujem. Nemešany, 17. jan. 1902. *Jan Urbán.*

Vel'actený pane lekárník!
Prosím zašlite mi z Vašich výborých karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy boľenia dobre účinkovaly. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ond'rej Novák, rol'ník, č. 17.

Ctený Pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balik Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na mój žalúdok veľ'ku bol'ast a mnoho penazi som utratil a s ničim som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať Vaše pilulky. Tak nech vám Otce nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo najd'alej slúžiť úbohému nemocnému ľudu. Vo Veľ'kej Bytči, da 18. okt. 1898. S uctou Jan Horak.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v Malackách. Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľ'a veriacim pomohol. Znovu prosim dve škatule. V Barande, dna 16. dec. 1897. So zvláštnou uctou. Vincent Veg, farár.

Blahorodý Pane!
Znovu prosim jeden balíček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na ozaj podivuhodné účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpim už na žalúdok V Eleku, dna 18. dec. 1897. S uctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárník!
Ráčeťe mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslat', ktoré tak výsledne účinkovaly na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyiečil. Smele ich môžem neokmo odporúčať. V Apáth-Maróthe, dna 11. dec. 1897. S uctou Michal Kuzma.

Velactený pane Friedrich!
Vaše výborné pilulky zdravotné sú velmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne veľ'mi dobre účinkovali, začo Vám srdečne d'akujem. Nech Vás pan Boh živí, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utiekajúcim pomahat mohli. Pošlite pre moju súsedu päť balíčkov na dobier s dobierku Ondrej Vallo, rol'ník V Báč-Laliti dna 5. januara 1904.

Ctený Pane!
Už v'iae rokov trpím na boľenie hlavy atď. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzácne zdravotné pilulky mna úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosim, sašile mne eš'to dva balíčky z vašich karpatských pilulik. Nechcem totiž, aby v mojom dome nikdy nechýbali. Nech Vás Pan Boh živí. S uctou, Andrej Švehlík V Tek. Lovčí dna 25-ho augustu 1903.

Velactený pane lekárník! Ako som já Vaše výborné zdravotné pilulky, rozšíril, že sú užitočne každému chorému človeku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz a druhému môžem Vaše zdravotné dilulky odporúčať. Tak prosim zas o zaslanie dvoch balíčkov z Vašich pilulik karpatských. S hlbokou uctou Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláší dna 6-ho Oktobra 1903.

Zázrak priemyslu.

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov nasledujúce náradie pošlem :

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydlíčky,
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria svedie táčne,
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

286

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.
Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží za čo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai peniaze spatky dat'. Nech nikto nezameská túto pohodlnú príležitosť použiť žebý si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA
amerického patentovaného striebra závod
WIEDEN, II., Rembrandstrasse 19B. Teleron 14597

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výfah s tisíce uznajúcich listov :
S prvou zasielkou som úplne spokojny, prosim ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Koložvár barón Bánffy jeho exelli.
S prvou zasielkou som úplne spokojný, prosim ešte jednu zasielku.

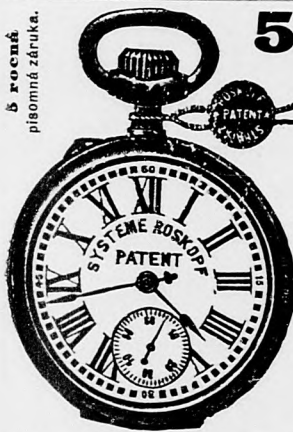
Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.
Zasielku s jedacim servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentovaného striebra pošlú.

Bozovíc, Kr.-Sörénka st. S. Keresztes hlavný slúžny.
Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrlešie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkor, po 6 zl. 50 kr. poslat'.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.
Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj druhým odporučat.

310 Andrej Lehoczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.

5 ročná písomná záruka.

5 korun!

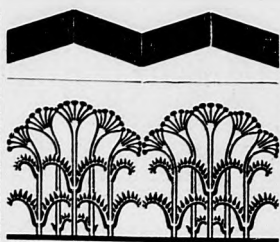
V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickým kotveným strojom so zákryvkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennon znamkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokrývkou s chodidlom 36 (nie 12) spozlácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vyprobované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zražky.

Zasiela sa s počtovou dobierkou

Ján Konrád prvá dielna hodín Brůx 425. (Čecky). Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potiel a sa na žiadost bar komu zdarma.

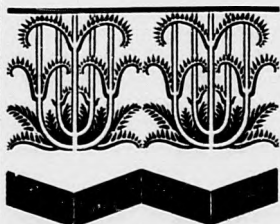

Oznamy * *
* * prijíma
administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-ulica 28.

Ziadajte si cennik

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cennik, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD
I. hodinová tabrika a exportní obchod
BRŮX No. 1233. (Česko.)

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvišľudnej účinkuje, ako cukrik chutnávý a viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynaliezol profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegiomom uhkr. a ochrannou znamkou. Pôsobí on nelen pri dospelych, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i tí uajvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohts v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch; profesor dr. Tunncliffe v Londone. Velkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÁTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostanju v každéj lekárni a u dorabateľa „Anjel“ lekáreň doposiellateľ klinik university, Budapest, IX., Üllői-ut 45/b. Pôvodný (Dr. Vámosym vynalezenný) „PURGO“ len v bálíčkoch opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékolvek iné zaobálenie alebo predávanie v podobe pastilek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenny do prosta odmrštit'. 268

!!! Vyznačenie prvej odmeny!!!

Ludvik Kállai motor dielňa Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlat'bu! — Cennik na žiadost' franko.

Najdokonalejší a najjednoduchjší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojníka. Cielom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporučá s úplnou zárukou svoje benzinmotore k vystrojeniu mlynov a priemyselných podnikov taktiez

elektrické benzinlokomobi mlatebné stroje
s dvojin vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samoučinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobytná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtare, mlatidlá, sejestroje atd'.

O nedostížnej viteinosti motor mlatebných strojov dopytat' sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najistejší lacny obchod. ————— Najistejší lacny obchod.

Každý muž učiní svojej žene radosť, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60, 65, 70 kr. s dobierkou posíla

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v LISKU p. Jimramov, Morava.

Jediná firma toho druhu! Vzorcky zdarma a franko!

Obrázkový cenník na 1906.

s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadosť posla sa bár komu darmo a franko. Opravdivé švajcarske nikel kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent ... K 5.-

Opravdivé stricborné rem. hodinky K 7.60

S duplovanou pokrývkou... K 11.50

Budič hodiny v niklovej zákryve, 18 cm. vysoké ... K 2.90

Tieiste s cifferblatnom v noci svietajúcu ... K 3.30

Kuchynské hodiny ... K 3.-

Schwarzwald hodiny ... K 3.50

Kukučky hodiny 8.50 atd.

Bez rizika! Možno vyzneniť, alebo penaze zpiatky žiadať! Rozposielanie s počtovou dobierkou.

Ján Konrád prvá dielná hodin

Brüx 426. (Čechy.)

Oznamy prijíma

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu flašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí iste ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorazateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárnách Jozefa Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrássy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova flaška 2 kor. Cena „rodinný“ flašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne flašky ob- jednane zasielajú sa franko.

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom SCHICHT čistý a slobodný je košdlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlo

(„jeleňa“ alebo klúčmydlo)

nahraduje

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

274/II.

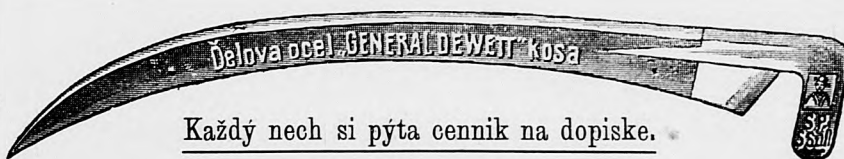
Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie.

Ohranná známka.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový cenník svetochryných.

Každý nech si pýta cenník na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochryných kôs. 302

Z viacej tisíc listin uznania a' poďakovania [uverejnujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Vč po žatve dávam Vám na známosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdržal, a dokázaly sa čo naj- výbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš ctiteľ
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-mártonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdy objedna- nými som veľmi bol spokojný. Prosím ctenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobierkou. S uctou
Stefan Peringer,
Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kosity som v po- riadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prv som Vám nepísal, včul ale keď všetké 36 kusy sú vyprobované dávam Vám na známosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielateľ mohli bo my v našej obci iné kosity viac potrebovať ne- budeme. Nech Vás Boh živi. Eberndorf. S uctou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pán Pavel Sohr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Pánu a prosím z tých dobrých

«General Dewett»-kôs 16 90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tuhšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni poslali sa všetky podarili a iného druhu kosity nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Toto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosím ráčte mi teraz priam tak dobrých ako vlni poslať. Úfam sa že v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kosity. V našom cho- tári čvendží už 37 «General Dewett»-kôs. Včul prosím ráčte mi zas 16 kusov kôs poslať a 20 kladiviek tak dobrých ako sú kosity s počtovou dobierkou.
a. t. d. Garam-Vezekény. S uctou
Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme spokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovár, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Kercsmár, Ján Gáspár, Marcsák Mítár,
Ludwik Szeibert, Michal Szeibert, Petar Radukics.
Michal Kiss, Marcsak Suna, Nikola Csirkics.

Cteny Pane! Mám tú česť dať Vám na vedo- mie, že poslane kosity sú všetky znamenité a prij- mite za to naše najväčšie vďaky. Budcúne len od

Vás budeme potrebné kosity donášať. Székelyhid. Stolica Bihar. S uctou

Alexander Kopányi, Josef Kolotár,
Alexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pán Sohr! Už som celkom zabudnul povďačnosť a vďaky vysloviť za kosity vlni do- poslané. V mene všetkých vyslovujem vďaky Pánu Sohrovi bo tak kosity, ako osielky a dva páry náko- viek veľmi sa podarili čomu sa veľmi tešíme. A prosíme Boha aby Pána Sohru udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľuďom poslužil mohol dobrými kosami. Ste nodny pochvaly Szilvás-Ujfalú.
Kalman Hajduczky, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám možem na vedomie dať, že kosity vypadly k najväčšej spokoj- nosti našej tak patriace ku nym osielky. Ja od- porúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobrú kosu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett»-kosu zaopatril. Úfam sa že na jar aspon 100 kusov objednam, bo medzi poslanými 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kosu si preto každý vži, napodobnenu ale chráni sa ako čert svätenej vody.
O-Verbász, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom ctiteľ
Fridrich Preitenbach.